

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Molnár Judit Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr.Molnár Judit ügyvéd) által képviselt Önkormányzata I.r., a Dallos Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr.Dallos Zsolt ügyvéd) által képviselt II.r. felpereseknek a dr.Telek Katalin jogtanácsos által képviselt Közbeszerzések Tanácsa Közbeszerzési Döntőbizottság (1024 Budapest, Margit krt. 85.) alperes elleni közbeszerzési ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt a Fővárosi Bíróságon 25.K.30.582/2006. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 2008. november 5. napján meghozott 3.Kf.27.447/2008/6. számú ítéletével befejezett perében, mely perbe a II.r. felperes kereseti kérelmét elbíráló részében az alperes oldalán beavatkozott a dr.Molnár Judit Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr.Molnár Judit ügyvéd) által képviselt Önkormányzata a jogerős ítélet ellen az alperes részéről 50. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott helyen és napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 3.Kf.27.447/2008/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.r. felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi továbbá az alperesi beavatkozót, hogy 15 napon belül fizessen meg a II.r. felperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetékeket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az I.r. felperes 2005. június 8-án ajánlati felhívást tett közzé nyílt közbeszerzési eljárás megindítására, amelynek tárgya a Központi Szennyvíztisztító Telep és kapcsolódó létesítményei megvalósításával kapcsolatos tájékoztatási és PR feladatok ellátása volt. Bírálati szempontként az összességében legelőnyösebb ajánlat bírálati szempontját választotta, az ajánlati ár és a szakmai ajánlat minősége részszerzőpontokkal. Ez utóbbin belül hat alszerzőpontot jelölt meg.

A Bíráló Bizottság létszámát 9 főben határozta meg, ebből a szavazati joggal rendelkező 3 személynek a közbeszerzés tárgya szerinti szakértelme nem volt meg.

Az ajánlattevő két társaság közül az I.r. felperes a (a továbbiakban: nyertes) közös ajánlatát hirdette ki nyertesnek.

A II.r. felperes kérelmére indult jogorvoslati eljárásban az alperes a második részszerzőpont szakmai értékelésének ellenőrzésére személyében igazságügyi szakértőt rendelt ki. A szakvéleményre alapozottan 2006. január 12. napján kelt D.781/32/2005. számú határozatával megállapította, hogy az I.r. felperes megsértette a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXIX. törvény 8. § /1/ és 90. § /1/ bekezdését, ezért 1.000.000 forint bírsággal sújtotta, valamint kötelezte az igazgatási szolgáltatási díj és a közigazgatási eljárásban kirendelt szakértő költségének viselésére, ezt meghaladóan a jogorvoslati kérelmet elutasította. Indokolása szerint a Kbt. 8. § /1/ bekezdése azért sérült, mert a szavazati joggal rendelkező tagok megfelelő szakértelmmel nem rendelkeztek, ilyen szakértelme csak a nem szavazó tagoknak és a külső szakértőnek volt. Az I.r. felperes az ajánlatokat nem az ajánlati felhívásban meghatározott pontszámmal értékelte, amely a Kbt. 90. § /1/ bekezdésébe ütközött. Az eljárása során beszerzett igazságügyi szakértői véleményt elfogadta, ezért az eredményre vonatkozó jogorvoslati kérelmet elutasította. A döntést azért nem semmisítette meg, mert a sérelem nem vezetett az ajánlatok szakmai értékelésének helytelenségéhez és az ajánlattevők sorrendjét sem változtatta meg.

Az I.r. felperes keresetében elsődlegesen a jogszabálysértés és a bírság kiszabására vonatkozó határozati rendelkezések mellőzését és a szakértői költségviselés alóli mentesítését, másodlagosan a bírság mellőzését, illetve mérséklését kérte.

A II.r. felperes szintén keresettel élt, kérve a határozat indokolásának megváltoztatását arra alapozottan, hogy az I.r. felperes a második értékelési részszerzőpontnál az ajánlatokat jogsértően értékelte, amely a sorrendre is kihatott. A szakértői véleményt ellentmondónak, ténybeli tévedésen alapulónak tartotta.

Az elsőfokú bíróság a perben szakértői bizonyítást folytatott le, szakértőként eseti szakértőt rendelve ki. A lefolytatott bizonyítás eredményeképpen az I.r. felperes keresetét elutasította, míg a II.r. felperes kereseti kérelmét érintően az alperes határozatának indokolási részét megváltoztatva megállapította, hogy az I.r. felperes ajánlatkérőként jogsértően értékelte az ajánlatokat azzal, hogy a második értékelési részszempont tekintetében a II.r. felperes ajánlatát kevesebb pontszámmal értékelte. Ez a jogsértés az ajánlatok értékelését érdemben, az ajánlattevők sorrendjét illetően is megváltoztatta. A Kbt. 8. § /1/ bekezdésének megsértése kapcsán kifejtette, hogy az értékelést végző személyek a közbeszerzés tárgya szerinti szakértelemmel nem rendelkeztek. A jogsértés alól nem mentesülhetnek azzal az indokkal, hogy a Bíráló Bizottság szavazati joggal nem rendelkező tagjai között megfelelő szakértelemmel rendelkező személyek is voltak. A bíróság kiszabásakor az alperes indokolási kötelezettségének eleget tett, mert számot adott arról, hogy mely indoknál fogva tartotta szükségesnek a bíróság kiszabását. Azt is megindokolta, hogy milyen szempontok figyelembevételével állapította meg annak összegét.

A perben beszerzett szakértői véleményt fogadta el ítéletének alapjaként, hangsúlyozva, hogy felperes által becsatolt magánszakértői vélemény csak a fél saját előadásának tekintendő. Figyelemmel volt a szakvélemények terjedelmére, alaposságára, a vélemények belső koherenciájára, logikai ellentmondás-mentességére. Értékelte a meghallgatás során elmondottakat, a nyilatkozatnak az írásos szakvéleményekkel való összhangját vagy ennek hiányát, a szakértők szakmai elismertségét. Ennek eredményeképpen arra a következtetésre jutott, hogy a jogorvoslati eljárásban kirendelt szakértő kevésbé alapos, nem teljes részletességű elemzést tartalmazó és önmagának is ellentmondó véleményével szemben a perben kirendelt szakértő véleménye nagyobb bizonyító erővel bír.

Az I.r. felperes nemcsak azzal sértette meg az ajánlati felhívást, hogy eltért az általa megadott pontozási módszertől és törtszámokat is kiosztott, hanem azzal is, hogy az ajánlatokat nem a bírálati részszempontok szerint értékelte, így az értékelés végeredménye is érdemben megváltozott.

Az ítélet ellen az I.r. felperes úgyis, mint alperesi beavatkozó, továbbá az alperes fellebbezéssel élt, melyet a Fővárosi Ítéltábla 2008. november 5. napján kelt 3.Kf.27.447/2008/6. számú ítéletével bírált el, helybenhagyva az elsőfokú bíróság ítéletét. Jogerős ítéletében kiemelte, hogy a hiánytalanul feltárt tényállás alapján az elsőfokú bíróság helyes jogi következtetést vont le. Álláspontját részletesen, a kereseti kérelmekben foglaltak teljes körét érintve indokolta meg.

Rámutatott arra, hogy a beszerzés tárgyának specializáltsága miatt mind az alperes, mind a Fővárosi Bíróság helytállóan rendelkezett

szakértő kirendeléséről, azért is, mert az ügyben eljáró közbeszerzési biztosok ez irányú ismerettel nem rendelkeztek. Az elsőfokú eljárásban három szakvélemény állt a bíróság rendelkezésére. Ezek közül az I.r. felperes által becsatolt csak saját előadásaként volt figyelembe vehető. A szakvélemények egymásnak ellentmondtak, amelynek a feloldása a szakértők meghallgatásából sem sikerült, ezért az elsőfokú bíróságnak a döntését a Pp. 206. §-ában foglalt jogkörében eljárva, a bizonyítékok egybevetésével és azok mérlegelésével kellett meghoznia. A Pp. a bizonyítékok felhasználása, azok mérlegelése körében a szabad bizonyítás elvét követi. Az egyes bizonyító eszközökből nyerhető bizonyítékok mérlegelése során a bíróság az összes körülményt figyelembe veszi, a mérlegelés eredményénél egyetlen irányadó szempont a bíróság belső meggyőződése. A mérlegelési jogkörben hozott határozatokkal szemben követelmény, hogy abból megállapíthatóak legyenek a mérlegelés szempontjai és ellenőrizhető legyen a mérlegelés okszerűsége. Ezen követelményeknek az elsőfokú bíróság eljárása megfelelt. Elemezte a szakértői megállapításokat, figyelembe vette, hogy a szakmában nincs egységes értelmezés, viszonylag fiatal területről van szó, ahol a nemzetközi szabványok alig, inkább csak szakmai szokványok állnak rendelkezésre. Részletesen indokolta, hogy a közigazgatási eljárásban beszerzett szakértői véleményt miért nem fogadta el, és mely érvek szóltak a perben kirendelt eseti szakértő véleményének fogadása mellett.

A fellebbezések nem tartalmaztak olyan, a mérlegelés jogszerűségét cáfoló érveket, amelyeket a másodfokú bíróságnak figyelembe kellett volna vennie. Az elsőfokú bíróság ítéletében indokát adta, hogy az I.r. felperes által felkért szakértő véleményét milyen bizonyító erővel értékelte. A fellebbezési kérelmek az egyes szakértői vélemények értékelésének helytelenségét továbbra sem az egyes tételes szakmai megállapítások elfogadásának megalapozatlansága miatt állították. A független szakértői megközelítés, a belső koherencia hiánya, a szakmai elismertség szintjének eltérő megítélése, az eseti szakértő helyzeti előnye nem alkalmas indokok az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörben hozott határozatának megváltoztatására. A jogerős ítélet nem hagyhatta figyelmen kívül azt a tényt sem, hogy a közigazgatási eljárásban eljáró szakértő a perbeli meghallgatása során önellentmondásba keveredett. Az elsőfokú bíróság az eseti szakértő szakmai elismertségének szintjéhez kapcsolódó megállapításait is megfelelően indokolta.

A határozattal szemben az I.r. felperes úgyis, mint alperesi beavatkozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Felperesként elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályokkal összhangban álló új határozat meghozatalát, másodlagosan a jogerős ítéletnek az alperesi határozatra is kiterjedően történő megváltoztatását kérve.

Alperesi beavatkozóként elsődlegesen az ítélet megváltoztatására, másodlagosan annak hatályon kívül helyezésére és a Fővárosi Ítéltábla új eljárásra és új határozathozatalára utasítására tett indítványt.

I.r. felperesként a jogerős ítéletet a Kbt. 8. § /1/ és /3/ bekezdésébe ütközőnek tartotta, kiemelve, hogy az ajánlatkérő által létrehozott Bíráló Bizottság valamennyi tagja - így a szavazati joggal rendelkező és a szavazati joggal nem rendelkező tagok is - érdemben és tevőlegesen részt vettek a Bizottság munkájában. A tagok az egyes ajánlatokra vonatkozó véleményüket írásba foglalták. A PR szakértelemmel rendelkező tagok készítették a Bíráló Bizottság összefoglaló írásbeli szakvéleményét. A Bíráló Bizottság eljárást lezáró döntésre vonatkozó javaslatát testületként hozta meg. Mindebből következően helytelen következtetésre jutott az elsőfokú bíróság, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság munkájával, a szavazati joggal nem rendelkező PR szakemberek az értékelésben nem vettek részt.

Az alperesi beavatkozóként rámutatott arra, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértően járt el akkor, amikor nem vizsgálta az elsőfokú bíróság mérlegelésének jogszerűségét. E körben előadta, hogy a Bíráló Bizottság szakmai bírálata helyességének alátámasztására kérte fel és marketing szakértőt, aki a szakmai döntés összességében helyes voltát állapította meg. Az általa felkért szakértő által előadott véleményben tükröződő részletes szakmai szempontokra hivatkozva kívánta bizonyítani a Bíráló Bizottság, illetve az igazságügyi szakértő szakmai értékelésének megfelelőségét, vitatva egyúttal a bíróság által kirendelt eseti szakértő megállapításait. Arra a következtetésre jutott, hogy a másodfokú bíróság ítéletében foglaltakkal szemben, konkrét szakmai érvekkel támasztotta alá a közbeszerzési eljárásban hozott döntés jogszerűségét. A másodfokú bíróság jogszabálysértően járt el, amikor nem állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében hozott döntése okszerűtlen, logikátlan. Utóbbit alátámasztandó, elemezte a szakvélemények terjedelmét, az eljárás szakértők szakmai elismertségét, a tárgyaláson tett nyilatkozataik koherenciáját, az eseti szakértői vélemény szubjektivitását, levonva azt a következtetést, hogy a bíróság kirívóan okszerűtlen, logikátlan, életszerűtlen, szakmai tartalmát tekintve megalapozatlan döntést hozott.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Az ezzel egyidejűleg előterjesztett észrevételében egyetértett az alperesi beavatkozó felülvizsgálati kérelme azon részével, amely a Fővárosi Bíróság ítéletének megváltoztatását kérte a II.r. felperes keresetének helyt adó ítéleti rendelkezések vonatkozásában arra hivatkozva, hogy az

elsőfokú bíróság ítéletében a bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte, ezért az a jogszabályi követelményeknek nem felelt meg.

A II.r. felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

A Kbt. 8. § /1/ és /3/ bekezdéséből egyértelműen következik, hogy az ajánlatkérő nevében eljáró személyeknek a közbeszerzés tárgya szerinti közbeszerzési és pénzügyi szakértelemmel kell rendelkezniük. Ez kétséggel a három tagú Bíráló Bizottságra értendő, azaz a három fő közül legalább egynek megfelelő szakértelemmel kellett volna bírnia. Pontosán ennek hiánya vezetett oda, hogy a közigazgatási, illetve a peres eljárásban igazságügyi szakértő bevezetése vált szükségessé. A Bíráló Bizottság döntésére kizárólag annak a tagnak van befolyása, aki szavazati joggal is rendelkezik, azaz a döntésre csak ezen tagnak lehet értékelhetően befolyása. Az ajánlatkérő szabad döntési jogosultsága nem terjedhet odáig, hogy szavazati joggal nem rendelkező személyek szakértelmére alapítsa döntését, ugyanakkor a megfelelő szakértelmet a Bíráló Bizottság szavazati joggal rendelkező tagjait érintően ne biztosítsa. Ez utóbbi a közbeszerzési eljárás szakszerűségének, megalapozottságának egyik fontos garanciális eleme.

Az előzőekben részletezett anyagi jogszabálysértésen túlmenően a Legfelsőbb Bíróság hangsúlyozza, hogy a Pp. 270. §-ának /2/ bekezdése értelmében a Legfelsőbb Bíróságtól jogszabálysértésre alapítottan lehet a jogerős ítélet felülvizsgálatát kérni. Anyagi jogi és eljárási szabályok megsértése egyaránt alapot adhat a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére, azonban ha olyan eljárási szabálysértés nem történt, amely az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással volt, a megtámadott határozatot hatályában fenn kell tartani. Amennyiben a bírósági ítélet tényállása iratellenesen került megállapításra, vagy okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó módon történt a bizonyítékok mérlegelése, akkor az eljárási szabálysértés megállapítható. Nem állapítható meg ugyanakkor jogszabálysértés, ha a felülvizsgálati kérelem - mint a perbeli esetben is - a bizonyítékok mérlegelését támadja.

A Legfelsőbb Bíróság jelen ügyben olyan eljárási szabálysértést nem észlelt, amely a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését indokolná.

A Fővárosi Ítéltábla helytállóan mutatott rá arra, az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű, helyes mérlegelésével állapította meg, hogy az I.r. felperes az ajánlatokat jogsértő módon értékelte, amely így az ügy érdemére is kihatott. Megfelelően számot adott a bírság kiszabásának szempontjairól, de arról is, hogy a szakértői

véleményben foglaltakat - egymáshoz viszonyítottan is - miként értékelte. Önmagában az a körülmény, hogy az I.r. felperesre nézve a bizonyítékok egyenként és összességükben történő értékelésének eredménye kedvezőtlen, a jogerős ítélet jogszabálysértő voltának megállapításához nem vezethet.

A Legfelsőbb Bíróság egyezően a Fővárosi Ítéltáblával kiemeli, hogy a mérlegelési jogkörben hozott határozat felülmérlegelésére nincs lehetőség. A Pp. 275. § /1/ bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének, a bizonyítékok ismételt egybevetésének nincs helye.

Az ismertetett elvek mentén a Legfelsőbb Bíróság megvizsgálta az I.r. felperes e körben előterjesztett tényállításait és jogi érveit. Ennek alapján arra a megállapításra jutott, hogy a jogerős ítélet a fentiekben részletezett hibáktól mentes. A Fővárosi Bíróság a bizonyítékok helyes értékelése mellett a Pp. 206. § /1/ bekezdése szerinti szabad mérlegelése körében hozta meg döntését. Helytállóan helyezkedett a Fővárosi Ítéltábla arra az álláspontra, hogy az kirívóan, okszerűtlen, logikátlan mérlegelést, értékelést nem tartalmaz.

Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy a jogerős határozatot a Pp. 275. § /2/ bekezdéséből kiindulva csak a felülvizsgálati kérelem és csatlakozó felülvizsgálati kérelem közötti vizsgálhatja felül. Az alperes kizárólag ellenkérelmet és észrevételt terjesztett elő, csatlakozó felülvizsgálati kérelmet nem, ezért beadványa II. pontjában írtakkal a Legfelsőbb Bíróság nem foglalkozott.

Mindezek okán a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § /3/ bekezdése szerint eljárva az érdemben helyes jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A Pp. 78. § /1/ bekezdése mentén kötelezte az I.r. felperest, úgy is mint beavatkozót a pervesztessége folytán felmerült, az alperest és a II.r. felperest illető perköltség megfizetésére.

Az I.r. felperes teljes személyes illetékmentessége folytán a felülvizsgálati eljárás illetékét, figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-ára, az állam viseli.

Budapest, 2010. január 25.

Dr.Kárpáti Zoltán sk. a tanács elnöke, Dr.Sperka Kálmán sk. előadó bíró, Dr.Márton Gizella sk. bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági írnok

